

Förbandsbesöksrapport

Blekinge flygflottilj (F 17)

14 oktober 2021

Pliktrådet

Enligt förordning 2017:1249 utgör Pliktrådet det centrala medinflytandeorganet för totalförsvarspiktiga under grundutbildning. Pliktrådet, som består av fem före detta värnpliktiga som väljs på den årliga Värnpliktskongressen, företräder samtliga värnpliktiga och bedriver intresse- och rättighetsbevakning för deras räkning. Förbandsbesök är en viktig del i Pliktrådets löpande verksamhet.

Rapporten

I rapporten redovisas de intryck som gavs vid besöket. Rapporten ligger till grund för den slutrapport som Pliktrådet författar i slutet av verksamhetsåret. Rapporten utgör också en dialog med besökt förband, som därmed får möjlighet att åtgärda fel och brister. Dessa kommer följas upp av Pliktrådet vid senare besök.

Pliktrådet tillser att detta dokument går ut till LMA, förbandschef eller motsvarande funktion samt förtroendevalda värnpliktiga på relevant förband. LMA ansvarar i sin tur för att vidarebefordra rapporten till relevanta funktioner på förbandet och de Pliktrådet träffat under sitt besök samt till berört soldathem. Berört förband har lämnat synpunkter på rapportens innehåll, den görs nu publik.

Deltagare:

Johan Gunnarsson och Anton Hanny

Innehåll

Sammanfattning.....	3
Inledning.....	3
Organisation	3
Arbetsmiljö & säkerhet.....	3
Fysisk belastning.....	3
Psykisk hälsa	4
Försvarshälsan.....	4
Attityder	4
Utrustning.....	4
Avbruten utbildning	5
Resor.....	5
Boendemiljö & vistelseutrymmen.....	5
Medinflytande	5
Fritid	6
Information och mönstring	6
Avslutning.....	6

Sammanfattning

Vi kan efter vårt förbandsbesök konstatera att grundutbildningskompaniet på F 17 arbetar hårt för att genomföra en bra och lärorik värnplikt, men att de har problem med underbemanning samt bristfällig infrastruktur såsom för liten matsal, undermålig vapenvårdslokal, avsaknad av tälttork och brist på närliggande skjutbanor. Vi ser att förbundet prioriterar att få flygplanen i luften högre än värnpliktsutbildningen, och uppmanar förbundet att se över vilka resurser de kan fördela till GU-kompaniet. De behöver se långsiktigt på värnpliktsutbildningen och våga göra satsningar på denna.

Inledning

Vi anlände på kvällen den 13 oktober och talade då med värnpliktiga på några av logementen. Vi blev väl mottagna av förbandets medinflytandeofficer Totte, där vi gick igenom påföljande dags verksamhet och pratade om hur det generellt ser ut på förbundet. Detta för att få ett helikopterperspektiv, vilket hjälpte oss under vårt besök genom att minska startsträckan gällande kommunikation och problemställning.

Organisation

F 17 har ett utbildningskompani med fyra plutoner och utbildar mot befattningarna säksoldat, stridssjukvårdare, hjälpmekaniker, underhållssoldater och drivmedelsoldater. Organisatoriskt saknar GU-kompaniet fasta rader i PRIO och arbetar i stället på bemanningsuppdrag inom flottiljen. Således byts befälslaget ut mellan värnpliktskullarna, vilket resulterar i att kontinuitet och viktig kunskap förloras.

Plikträdet ser att det är viktigt att de tilldelas fasta tjänster på kompani- och plutonsnivå, bland annat kompanichef och plutonchefer. Vi uppmanar förbundet att ta kontakt med Sjöstridsskolan som gjort denna resa på kort tid.

Arbetsmiljö & säkerhet

Fysisk belastning

Värnpliktiga upplever att den fysiska belastningen är bra och om någon har nedsatt fysisk förmåga kan de besöka Försvårshälsan för att få hjälp och bedömning av tjänstbarhet och begränsningar. Befälen upplevs ta hänsyn till Försvårshälsans rekommendationer; både om den värnpliktiga behöver vara sängliggande eller om denne kan delta, men med begränsningar.

På F 17 renoveras innegymmet och får därmed inte nyttjas. Däremot finns det även ett utegym som de värnpliktiga hänvisas till. Plutonerna har dock fått olika information om vem som får nyttja gymmet och det är oklart vilka som har fått utbildning för att kunna använda gymmet. Några av plutonerna hade utbildning första veckan medan andra ännu inte haft det. Plikträdet har förståelse för att gymmet byggs om men ser då att det är viktigt att ett alternativ finns och vill därför att utegymsutbildningen snarast ska genomföras för samtliga. Vi anser att det är viktigt att de värnpliktiga har träningsmöjligheter för att kompaniet ska kunna ställa fysiska krav på dem.

Psykisk hälsa

De värnpliktiga upplever att det är stressigt att hinna med utbildningen och att det finns begränsad möjlighet till återtag av missad utbildning, vilket lett till att vissa inte sjukmönstrar för mindre skador och sjukdom. Detta är något som Pliktrådet kan härleda tillbaka till att plutonerna upplever att de är underbemannede och inte har tid att arbeta på individnivå. De måste i stället utgå från gruppen och således hamnar individer i kläm.

Vi ser också att det finns ett behov av att tydliggöra för de värnpliktiga var de kan få samtalsstöd. Vår uppfattning är att de värnpliktiga inte vet var de kan vända sig om de vill prata med någon som de inte står i beroendeställning till och om de inte behöver prata med psykolog.

Förbandet meddelar att värnpliktskonsulent, präst och soldathemsföreståndare finns att tillgå. Förbandet påtalar även att det är allas uppdrag att informera om vilka man kan vända sig till, vilket Pliktrådet instämmer i.

Försvarshälsan

Vi träffade chefen för den lokala Försvarshälsan och en läkare. De säger sig känna en trygghet i att befälen lyssnar på deras rekommendationer om tillfällig nedsatt belastning vid skada, såsom att inte bära stridssäcken eller bära lättare.

Sjuksköterskorna fungerar till viss del som samtalsstöd för de värnpliktiga, som ett steg innan samtal med psykolog. Pliktrådet har blivit informerad om att kompaniet vill använda kamrathjälp, alltså att de värnpliktiga ska prata med varandra och försöka pusha och hjälpa varandra när det behövs. Detta är ett bra första steg, men då ska de även på gruppnivå få utbildning i hantering av psykisk ohälsa.

I dagsläget har Försvarshälsan öppet på förmiddagarna men i varierande grad på eftermiddagarna. Annan tid hänvisas de värnpliktiga till civil vård. Plutoncheferna ser gärna att det finns en sjuksköterska närvarande under de helger när tjänst bedrivs.

Attityder

Förbandet har vidtagit åtgärder efter en händelse under föregående år och de sammanför nu värnpliktiga med befattning säkerhetssoldat och stridssjukvårdare, där säkerhetssoldaterna har en majoritet killar och sjukvårdarna en majoritet tjejer. Detta för att försöka göra plutonerna mer heterogena.

De värnpliktiga upplever att deras befäl och instruktörer behandlar dem väl och att de förklarar momenten innan genomförande så de vet vad de ska fokusera på. Attityden från kringfunktioner såsom förråd, matsal och Försvarshälsan är bra och de försöker hjälpa de värnpliktiga.

Utrustning

Värnpliktiga på F 17 får ut för få kalsonger/trosor och de BH:ar som kvinnorna får ut är i för dålig kvalitet och gör att vissa får ont över bröstet på grund av dragkedjan. Dessa problem är något som vi ser på samtliga förband och som alla vill ändra; från plutonchefer till förbandschefer vill alla köpa in bra utrustning så att de värnpliktiga kan lösa uppgiften.

På F 17 får samtliga värnpliktiga ut känga 90. De får även ut bättre sulor från Försvarshälsan och får byta till känga 08 om det skulle vara så att känga 90 inte passar. Säkplutonen kommer att bli tilldelade känga 08 när deras befattningsutbildning börjar, då de kommer att börja gå längre och bära tyngre.

Avbruten utbildning

På F 17 har i skrivande stund fyra värnpliktiga avbrutit sin utbildning på grund av fysisk skada. Tre av dessa på grund av tidigare skador på fötter och knän, medan den fjärde bröt benet under en övning då de skulle framrycka och trampade snett. Plutoncheferna upplever att samtliga avrustningar har gått bra och att de har fått stöd från kompaniet och Försvarshälsan.

Resor

Förbandet använder sig av värnpliktsbussar, dels för att minska smittspridning, dels för att följa direktiv från Högkvarteret om att försöka samåka i så stor utsträckning som möjligt. Det finns hos de värnpliktiga en delad bild av detta, då de som bor nära tycker att det är bra medan de som bor långt bort tycker det är dåligt. Förslag från de värnpliktiga är att se över upphämningsområden och utöka antal busslinjer.

Ett fåtal värnpliktiga får resa orimligt långt och dessa individer bör bli tilldelade SJ-kort för att själva kunna boka resa.

Boendemiljö & vistelseutrymmen

De värnpliktiga är uppdelade i två kaserner, med två plutoner i varje kasern, med en pluton per våning. En av kasernerna är nyrenoverad och väldigt fräsch. Den andra är äldre men fortfarande i gott skick och står på listan av byggnader som ska renoveras.

Pliktrådet blev uppmärksammade på att samtliga överskåp är fastmonterade i skåpet under, men att de inte är fastmonterade i väggen. Därmed riskerar skåpen att välta över de värnpliktiga vid exempelvis städning. Pliktrådet kräver av samtliga förband att skåpen sätts fast i väggen, för att undvika onödiga risker för de värnpliktiga. Pliktrådet önskar att detta ska åtgärdas till nästa besök (i början av år 2022).

På F 17 behövs fler lokaler för värnpliktsutbildningen, såsom större matsal, fler vapenvårdslokaler, tälttork och det behövs även närliggande skjutbanor. Detta ska finnas på samtliga förband och bristen försvårar värnpliktsutbildningen.

Medinflytande

Medinflytandet på F 17 är synnerligen välutvecklat. Detta beror till stor del på att de har arbetat länge med medinflytande och har en drivande medinflytandeofficer som lyfter in medinflytande på dagordningen. De värnpliktiga har inte bara valt förtroendepersoner, skyddsassistent och NVK-representant utan även MMA (**M**acho **M**an **A**kropol). MMA liknar NVK men är riktat mot männen, där de bland annat diskuterar jargong och kultur ur männens perspektiv. Det finns även plutonsrepresentanter för soldathemmet, idrott för de värnpliktiga, matråd samt reseansvarig som hjälper adjutanterna med information kring hemresorna på plutonen samt utvärdering av resebokningarna.

Utöver kompaninämnd och flottilj-nämnd har kompanierna dessutom Welfare-träffar, där de diskuterar frågor rörande värnpliktigas fritid och välmående tillsammans med kompaniledningen, soldathemföreståndare och förbandets idrottsansvarig.

Fritid

Soldathemmet med föreståndare Gustaf Åkerman är en stor tillgång för de värnpliktiga. Han ordnar löpande aktiviteter, såsom kurser, myskvällar och julfest för de värnpliktiga. Värnpliktskonsumenten kommer att medverka på soldathemmet för att vara mera tillgänglig för de värnpliktiga.

Information och mönstring

Många värnpliktiga vittnade om att en negativ mönstringsupplevelse. Allt ifrån lovade befattningar som inte finns, ändringar av befattningar och felaktig information, såsom att bli tilldelad befattningen "hjälpmekaniker", där inskrivningshandläggaren har sagt att det är till flygplan men detta har ändrats till helikopter. Detta har resulterat i att berörda värnpliktiga inte längre är lika motiverade till sin befattning. Likaså oklarheter kring befattningen "säkerhetssoldat", där den mönstrande inte vet vilka befattningar som finns och vilken befattning de kommer att få.

Några av de värnpliktiga hade mönstrat i Malmö och några i Stockholm. De som hade mönstrat i Stockholm hade en sämre bild av mönstringen och tyckte att inskrivningshandläggarna var dåligt pålästa om befattningarna som de skulle skrivas in till.

Avslutning

Pliktrådet hoppas att vi med denna rapport har förmedlat våra intryck på ett konstruktivt sätt. Vi blev mycket väl mottagna under besöket, vilket var präglad av ett transparent och samarbetsvilligt klimat. Vi har förhoppningar om, och ser fram emot, ett fortsatt gott samarbete mellan Pliktrådet och Blekinge flygflottilj.

Tack för ett givande besök,

Johan Gunnarsson
Ordförande